

Instituut van de Bedrijfsrevisoren
De heer Patrick VAN IMPE
Voorzitter
Emile Jacqmainlaan 135/1

1000 BRUSSEL

Brussel, 8 februari 2023

AANGETEKEND SCHRIJVEN, tevens overgemaakt via mail aan: president@ibr-ire.be

Geachte heer Voorzitter,
Geachte heer VAN IMPE,

Betreft : Uw verzoek om goedkeuring van het ontwerp van "*Norm inzake de opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (Wetboek van vennootschappen en verenigingen)*" (zogenaamde "effectennorm")

Wij verwijzen naar uw schrijven aan de Hoge Raad van 9 november 2022, ontvangen via mail op 10 november 2022, met het verzoek om - in toepassing van artikel 31, § 1, van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren - het bijgevoegd ontwerp van "*Norm inzake de opdracht van de bedrijfsrevisor in het kader van de beoordeling van het getrouw en voldoende zijn van de financiële en boekhoudkundige gegevens opgenomen in het verslag van het bestuursorgaan (Wetboek van vennootschappen en verenigingen)*" goed te keuren.

In het kader van zijn vergadering van 27 januari 2023 heeft de Hoge Raad geoordeeld niet in de mogelijkheid te zijn om het ontwerp, zoals voorgelegd door het IBR op 10 november 2022, te kunnen goedkeuren, en dit om de volgende redenen:

1. Vooreerst heeft de Hoge Raad moeten vaststellen dat de voorgelegde ontwerpnorm betrekking heeft op een zogenaamde “gedeelde” wettelijke opdracht, met name een opdracht die door een onderneming zowel aan een bedrijfsrevisor (lid van het IBR) als aan een gecertificeerde accountant (lid van het ITAA) kan worden toevertrouwd (voor zover er geen commissaris is aangesteld). Toch is het ontwerp enkel door één instituut, met name door het IBR, aan de Hoge Raad voorgelegd en beoogt het ontwerp uitsluitend toepasselijk te zijn op bedrijfsrevisoren.

Vanuit de taak die de wetgever aan de Hoge Raad heeft toebedeeld, met name te waken over het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer bij de uitoefening door de economische beroepsbeoefenaars van hun activiteiten (cf. artikel 79, derde lid, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur), zijn de leden van de Hoge Raad van oordeel dat het algemeen belang en het maatschappelijk verkeer niet gediend zijn met een normatief kader inzake de uitvoering van een wettelijke opdracht, dat inhoudelijk verschillend zou zijn al naargelang de beroepsbeoefenaar, die deze wettelijke opdracht uitvoert, tot het ene dan wel tot het andere instituut behoort. Evenmin is het aanvaardbaar dat voor bepaalde economische beroepsbeoefenaars een normatief kader in verband met de uitvoering van een wettelijke opdracht voorhanden is, terwijl met betrekking tot dezelfde wettelijke opdracht voor andere economische beroepsbeoefenaars er helemaal geen normatief kader zou gelden. In dit verband is het nuttig eraan te herinneren dat een norm bindend is voor economische beroepsbeoefenaars (artikel 31, § 4, eerste lid, van de wet van 7 december 2016 en artikel 72, tweede lid, van de wet van 17 maart 2019). Normen zijn materiële wetten in de zin van artikel 608 van het Gerechtelijk Wetboek (Cass. 24 mei 2007, *JLMB* 2008, 4, *err. JLMB* 2008, 129 en *RW* 2009-10, 532).

Met andere woorden, de Hoge Raad acht het noodzakelijk dat op de economische beroepsbeoefenaars, aan wie de wetgever een zelfde opdracht heeft toevertrouwd, een eenvormig normatief kader omtrent de door hen uit te voeren werkzaamheden en omtrent hun verslaggeving toepasselijk zou zijn, ook al behoren zij tot een verschillend instituut. Gelet op het algemeen belang en de vereisten van het maatschappelijk verkeer dient een norm omtrent de uitvoering van een “gedeelde” wettelijke opdracht, uniform te zijn voor de diverse categorieën van economische beroepsbeoefenaars die deze wettelijke opdracht mogen uitvoeren. Uiteraard dient het normatief kader wel rekening te houden met de specificiteiten van elke beroepsgroep, gelet op de wettelijke en reglementaire voorschriften die van toepassing zijn op de respectieve beroepen.

Deze benadering sluit nauw aan bij de vaste praktijk die reeds bijna 30 jaar toepassing vindt. Meer bepaald zijn sinds de invoering in het vennootschapsrecht van de zogenaamde “gedeelde” wettelijke opdrachten (in 1991, 1993 en recent nog in 2019), de ontwerpnormen ter zake (toepasselijk op de economische beroepsbeoefenaars) steeds op gezamenlijke wijze door de betrokken instituten aan de Hoge Raad voorgelegd. Het gaat onder meer om de beroepsnormen inzake de verrichtingen van fusies en splitsingen, omzetting en ontbinding/vereffening van vennootschappen. Reeds in een advies van 25 juni 1992 benadrukte de Hoge Raad het fundamenteel belang van de zogenaamde “eenheid” van regels “nu de wetgever beide beroepen gedeeltelijk met dezelfde taken heeft belast.”

De Hoge Raad wenst er overigens aan te herinneren dat de uitbreiding van zijn bevoegdheden in 1993 er met name op gericht was ervoor te zorgen dat de beroepsnormen, uitgevaardigd om de beroepsbeoefenaars te begeleiden bij de uitoefening van “gedeelde monopolietaken”, uniform zijn, zodat ook de uitvoering van deze “gedeelde” opdrachten gelijklopend is en zij uitmonden in uniforme verslagen aan het einde van soortgelijke werkzaamheden, ongeacht welke economische beroepsbeoefenaar door een onderneming met de opdracht is belast. Dit betreft een legitieme verwachting vanwege de bestemmingen van deze verslagen, van wie niet kan worden verwacht dat zij rekening dienen te houden met fundamentele verschilpunten tussen de uitgevoerde werkzaamheden en het uitgebrachte verslag, in functie van de door de onderneming aangestelde beroepsbeoefenaar. De kwalitatieve uitvoering van de “gedeelde” wettelijke opdrachten moet dan ook worden beheerst door uniforme beroepsnormen.

In dezelfde logica geldt overigens ook op het vlak van aansprakelijkheid ingeval van “gedeelde” wettelijke opdrachten een geharmoniseerde regeling voor bedrijfsrevisoren en gecertificeerde accountants (cf. artikel 24, § 3, van de wet van 7 december 2016). De waarborgen die aan rechtsonderhorigen bij de uitvoering van dergelijke opdrachten moeten worden verleend, kunnen immers onmogelijk afhankelijk worden gesteld van de titel van de beroepsbeoefenaar die ze verstrekt.

2. Daarnaast is de Hoge Raad genoodzaakt om op te merken dat in het voorgelegd ontwerp wordt verwezen naar de toepassing van een “*norm inzake de toepassing van de internationale standaarden voor kwaliteitsmanagement 1 en 2 (ISQM 1 en 2) en van ISA 220 (Herzien) in België*”, terwijl deze in België nog niet is goedgekeurd, noch door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, noch door de federale Minister bevoegd voor Economie, overeenkomstig de voorschriften van artikel 31, § 2, van de wet van 7 december 2016.

Het feit dat in het voorgelegd ontwerp (meer in het bijzonder in par. A4, alsook in overweging (3)) verwezen wordt naar een tekst, die momenteel nog in voorbereiding is, maar die als zodanig nog niet in de Belgische rechtsorde bestaat, brengt de rechtszekerheid in het gedrang en belet de Hoge Raad bijgevolg om zijn goedkeuring te verlenen aan het voorgelegd ontwerp.

*

* *

Overeenkomstig de gecoördineerde wetten op de Raad van State, kan er een beroep tot nietigverklaring van onderhavige beslissing van de Hoge Raad worden ingediend. Dit beroep moet - op straffe van onontvankelijkheid - binnen de 60 dagen na de kennisgeving worden ingediend per aangetekend schrijven aan de Raad van State, Wetenschapstraat 33 te 1040 Brussel.

*

* *

De Hoge Raad betreurt ten zeerste dat uw instituut en het ITAA, de twee instituten waartoe de economische beroepsbeoefenaars behoren en die over het normatief initiatiefrecht beschikken, er blijkbaar niet in geslaagd zijn om een gezamenlijk uniform normatief kader voor deze wettelijke opdracht (zoals bedoeld in onderhavig schrijven) aan de Hoge Raad voor te leggen, ondanks het herhaaldelijk en expliciet verzoek vanwege de Hoge Raad aan beide instituten om tot een gezamenlijk ontwerp te komen. Diverse overlegmomenten op initiatief van de Hoge Raad ten spijt, recent nog op 16 december 2022, hebben niet kunnen verhinderen dat er, bijna vier jaar nadat de wetgever deze nieuwe opdracht aan de economische beroepsbeoefenaars heeft toevertrouwd, hiervoor nog steeds geen gezamenlijk uniform normatief kader, toepasselijk op de door de wetgever bedoelde economische beroepsbeoefenaars, omtrent de door hen uit te voeren werkzaamheden en uit te brengen verslaggeving, voorhanden is.

Inmiddels hebben wij de heer Pierre-Yves DERMAGNE, federaal Minister, bevoegd voor Economie, op de hoogte gebracht van de onmogelijkheid voor de Hoge Raad om het door het IBR voorgelegd ontwerp te kunnen goedkeuren, alsook van het feit dat we deze situatie bijzonder betreuren. Ook de heer David CLARINVAL, federaal Minister bevoegd voor Middenstand, hebben we hierover geïnformeerd.

Wij hebben onze teleurstelling omtrent deze gang van zaken eveneens aan de Voorzitter van het ITAA kenbaar gemaakt.

Uiteraard houdt de Hoge Raad zich steeds ter beschikking voor verder overleg met de instituten en blijft hij hopen op een gezamenlijk normatief initiatief ter zake vanwege de betrokken instituten.

Met voorname hoogachting,

Jean-Marc DELPORTE
Voorzitter